

Tips inför björnmöten

■ **Hälsingland ligger i ett av landets tre mest björntäta områden. Som hälsingbo kan det därför vara bra att känna till hur du ska agera om du möter en björn i bär- och svampskogen.**

Att sjunga, prata, vissla eller på annat sätt höras i skogen är ett bra sätt att undvika möten med björnar. Björnen har nämligen skarp hörsel och ett utmärkt luktsinne, och eftersom den till sin natur är skygg för människan drar den sig undan i de flesta fall. De flesta "björnmöten" är vi därför helt omedvetna om.

Men det händer ändå att människor träffar på björnar. Det kan bero på att björnen äter på ett kadaver som den inte vill lämna, att den har ungar och inte hinner dra sig undan, att den är skadad eller att den helt enkelt inte hinner upptäcka oss. Som hundägare är det bra att hålla hunden kopplad i björnrrika marker. Risken finns att lösspringande hundar träffar på björn, och en hund som inte är tränad för att möta björn kan lätt råka i panik och springa tillbaka till ägaren för att ta skydd - i värsta fall med en irriterad björn efter sig.

Björnar på bakbenen

Den skandinaviska brunbjörnen hör till världens fredligaste björnar och det vanligaste händelseförloppet vid ett björnmöte är att björnen genast flyr. Men det händer att björnar stannar på platsen. Här kan vi passa på att slakta en gammal myt. Om en björn ställer sig på bakbenen är den inte aggressiv, utan nyfiken eller osäker. Björnar har dålig syn och ställer sig ibland på bakbenen för att se bättre. Myten har uppkommit genom amerikanska filmer, där björnar står på bakbenen och vrålar ut sin aggressivitet. Det rör sig då om tränade cirkusbjörnar och visar inte ett beteende som normalt förekommer hos våra vilda björnar.

Om björnen verkar nyfiken eller arg ska du lämna platsen långsamt, åt samma håll som du kom ifrån. Det är viktigt att visa att du har fredliga avsikter, så rör dig lugnt och försök inte skrämja iväg björnen. Den kommer inte att anfälla om den inte blir provocerad.

Samma sak gäller om du är ryttare; försök att lämna platsen långsamt. Hur hästar reagerar på björn är individuellt. Vissa hästar bryr sig inte, medan andra blir rädda. Svenska björnar tycks inte se hästar som ett bytesdjur. Det är väldigt ovanligt att en björn slår en häst - jag har inte hört om något sådant fall i Sverige.

Angrepp är ovanliga

Det är så ovanligt att björnar i Skandinavien går till angrepp mot människor, att det inte finns några entydiga svar på hur man bör bete sig i en sådan situation. Ofta handlar det om ett skenanfall - björnen springer mot dig i ett försök att skrämja bort dig från platsen, men stannar någon meter från dig. Det bästa du kan göra i den situationen är att stå stilla. Det absolut sämsta är att springa därifrån. Flykten kan trigga björnens jaktinstinkt och en björn kan på korta sträckor springa snabbt - uppemot 65 km/timme.

Om björnen mot förmodan är aggressiv säger de rekommendationer som finns att du kan försöka distrahera den genom att släppa något på marken framför björnen, till exempel en keps eller en bärhink, och försöka klättra upp i ett träd. Det sista alternativet är att lägga sig ner på marken och spela död. Troligen är björnen aggressiv för att den ser dig som ett hot, som den vill bli av med. Om du ligger stilla på marken minimerar du din hotfullhet och björnen kan ge sig av.

Risken att en människa ska bli skadad av björn i Sverige är mindre än 1 per 2000 björnmöten. De som skadas (vanligen ca 1-2 personer per år) är nästan uteslutande jägare. Den tragiska händelsen i Jokkmokk för två år sedan, då en jägare dödades av björn, var det första dödsfallet på 100 år.

Allvarlig konkurrent om bären

Den här årstiden är björnarna fokuserade på en sak; att äta så mycket bär som bara är möjligt inför vintern och idegången. Bär är rika på socker och ger björnarna en snabb viktuppgång i form av en fettdepå att leva på under vintern. En björn kan plocka i sig 184 000 blåbär på en dag! Här ligger människan i lä.

Vid första snöfallet går de flesta björnar i ide för att sova sig genom vintern - ett fenomen som många människor säkert avundas. Björnkroppen fungerar så fantastiskt att medan björnen sover förbränner den sitt kroppsfett - men inte muskler eller benvävnad - så på våren kommer björnen ut vältrimmad, utvilad och hälften så tung som på hösten. Det är avundsvärt.

*Text: Sofia Lagerström/Rovdjurscentret De 5 Stora
Foto: Magnus Elander*

